

Seat No. : _____

AT-121

May-2016

M.A., Sem.-II

409 : Gujarati

(ભાષા સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. ભાષા વિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓ સમજાવી, તેનો અન્ય વિદ્યાશાખાઓ સાથેના સંબંધની વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો. **14**

અથવા

ભાષાઓનું આનુવંશિક અને સ્વરૂપનિષ્ઠ વર્ગીકરણની વિશેષતા જણાવો.

2. ધ્વનિ-ઘટક એટલે શું ? સમજાવી, ગુજરાતી ભાષાના ધ્વનિ-ઘટકોની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

નોંધ લખો : (બંને)

(1) મર્મરત્વ અને મહાપ્રાણત્વ

(2) સહવર્તી ધર્મો

3. રૂપઘટક અને ઉપ-રૂપઘટકની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી, રૂપઘટકના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

નોંધ લખો : (બંને)

(1) પદ સાધક ઘટક

(2) અંગ સાધક ઘટક

4. વાક્યની વિભાવના સમજાવી, તેના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

અપભ્રંશથી ગુજરાતી સુધીના મુખ્ય ધ્વનિ પરિવર્તનો વિશે વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.

AT-121

1

P.T.O.

5. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો :

14

- (1) ભાષાઓના વર્ગીકરણની મુખ્ય કેટલી પદ્ધતિઓ જાણીતી છે તેના નામ આપો.
- (2) Syntexને ગુજરાતીમાં કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
- (3) ભાષાની મહત્ત્વની બે શાખાઓના નામ આપો.
- (4) અર્થવિચારને અંગ્રેજીમાં કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
  - (a) Semantics
  - (b) Syntex
  - (c) Phonetics
  - (d) Morphology
- (5) ધ્વનિઓનો અભ્યાસ કેટલી રીતે કરવામાં આવે છે ?
  - (a) બે
  - (b) ત્રણ
  - (c) ચાર
  - (d) પાંચ
- (6) નીચેનામાંથી કયો એક ઘટક તાલવ્ય છે ?

ક, ચ, ત, પ
- (7) નીચેના પૈકી ધ્વનિ-ઘટકોમાં કયા ઘટકો અલ્પપ્રાણ છે ?

ક, છ, ત, જ, ઢ, બ, થ
- (8) નીચેનામાંથી કયો એક ધ્વનિ-ઘટક દંત્ય છે ?

થ, ડ, જ, ગ, ઘ
- (9) માન્ય ગુજરાતીના સંઘર્ષી વ્યંજનો જણાવો.
- (10) નીચેના વાક્યને પ્રેરક બનાવો :

હું પાઠ બોલું છું.
- (11) નીચેના વાક્યને કર્તરિમાંથી કર્મણિ વાક્ય બનાવો :

અમે તમારી વાત જાહેર કરીએ.
- (12) રૂપઘટક એટલે શું ?
- (13) ગુજરાતીમાં અર્ધસ્વરો કયા તે જણાવો.
- (14) Phonetics અંગ્રેજી શબ્દનો ગુજરાતી પર્યાય જણાવો.